

Ісламська революція в Ірані 1978-1979 рр.

Підготувала:
студентка V курсу
56-ІКТ групи
Ярошенко Наталія

Зміст

- ❧ Вступ
- ❧ Біографічна довідка Мохаммеда Реза Пехлеві
- ❧ Передумови революції
- ❧ Біографічна довідка Рухолли Мусаві Хомейні
- ❧ Обстановка напередодні революції
- ❧ Народження опозиції
- ❧ Початок революції
- ❧ Характер революції
- ❧ Наслідки повстань
- ❧ Повернення Хомейні
- ❧ Устрій нової республіки
- ❧ Культурна революція

Іранська революція 1978-1979 рр. – одна з найяскравіших і незвичайних подій останньої чверті ХХ століття. З точки зору широти шарів суспільства, що брали в ній участь – це справді народна революція; весь її хід свідчить, що коли в рух проти пануючого режиму залучені основні верстви народу, запобігти його краху стає, як правило, неможливо. Ні озброєна до зубів півмільйонна армія, ні жорстока політична поліція САВАК, ні всебічна підтримка режиму Мохаммед-Рези Пехлеві правлячими колами провідних держав світу та транснаціональними корпораціями не змогли зупинити могутній потік народного руху. Змітаючи на шляху всі перепони, часом наростаючи, революційна хвиля в кінцевому рахунку розбила в пух і прах так звану шахіншахську політичну систему. Інститут монархії на іранській землі, 2500-річчя якого в 1971 р. було урочисто відсвятковано за участю керівників безлічі держав, припинив своє існування.

Біографічна довідка

Мохаммед Реза Пехлеві (1919 – 1980 рр.) – останній шах Ірану.

- ❧ 26 жовтня 1919 р. – народився в Тегерані у сім'ї полковника Реза-хана (майбутнього військового міністра і шаха Ірану);
- ❧ 1925 – 1938 – навчання військовій справі у Персидському кадетському корпусі та офіцерському училищі в Тегерані;
- ❧ 16 вересня 1941 р. – проголошений шахіншахом Ірану;
- ❧ 4 лютого 1949 р. – невдалий замах на життя шаха – переломний момент в його діяльності;
- ❧ 11 лютого 1979 р. – повалення режиму шаха, життя у вигнанні;
- ❧ 27 липня 1980 р. – помер від неходжкінської лімфоми у Єгипті

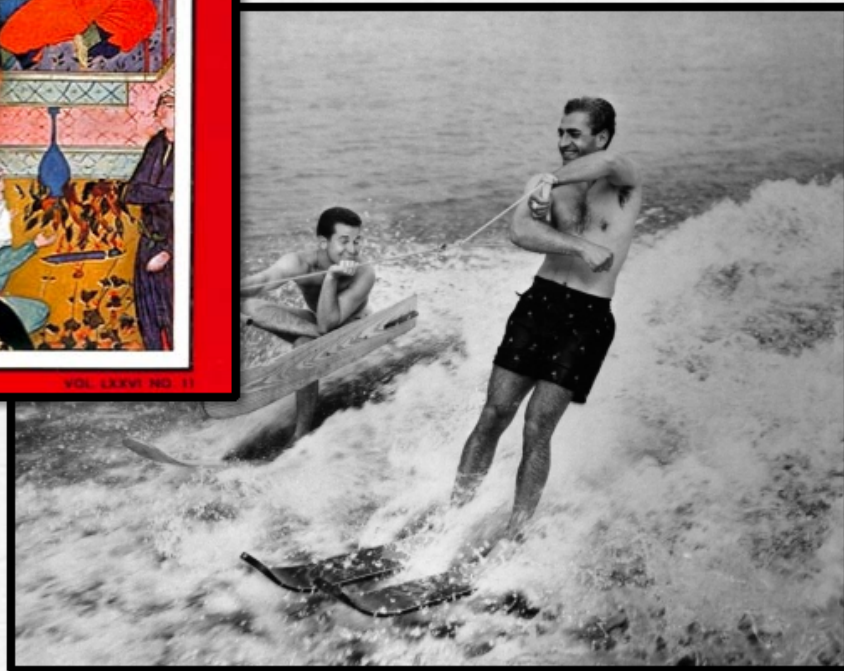
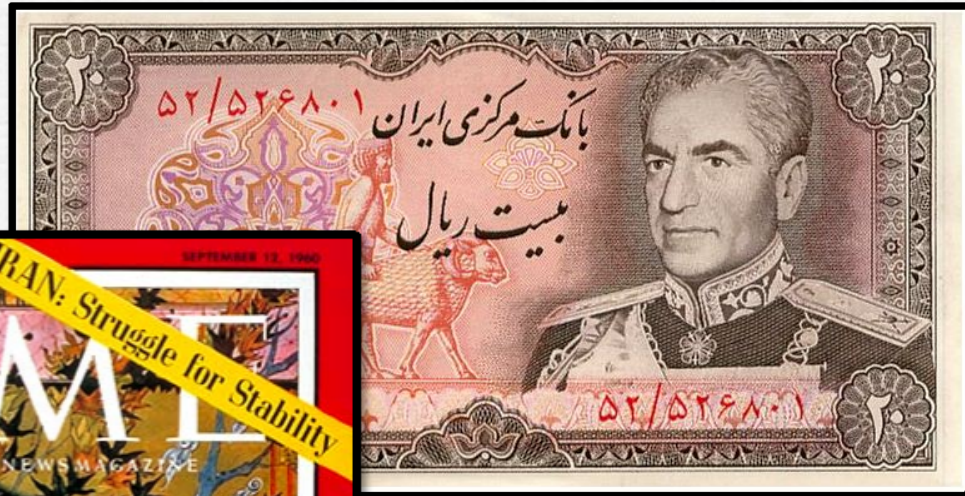
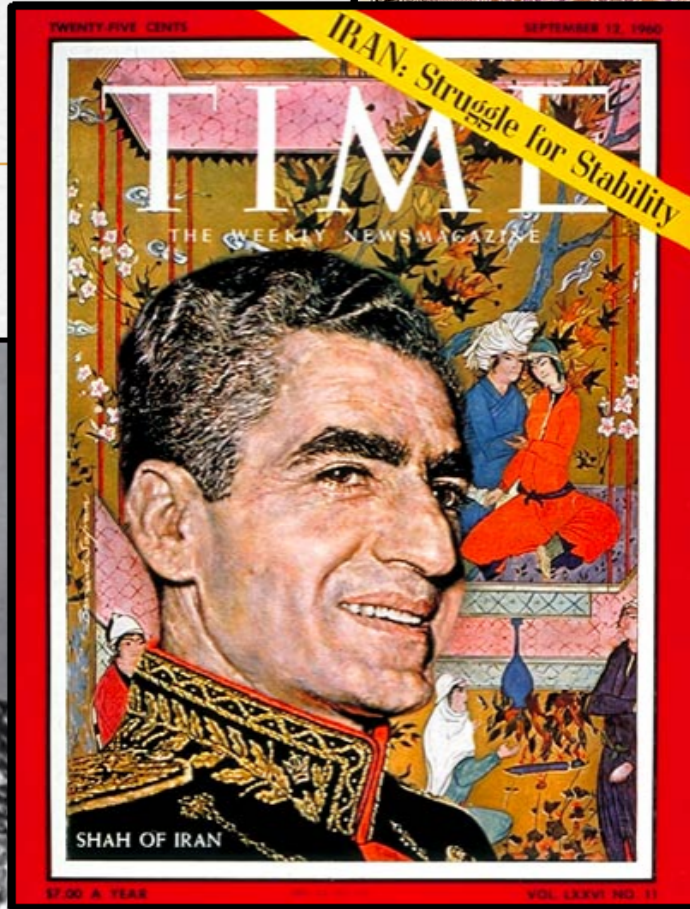
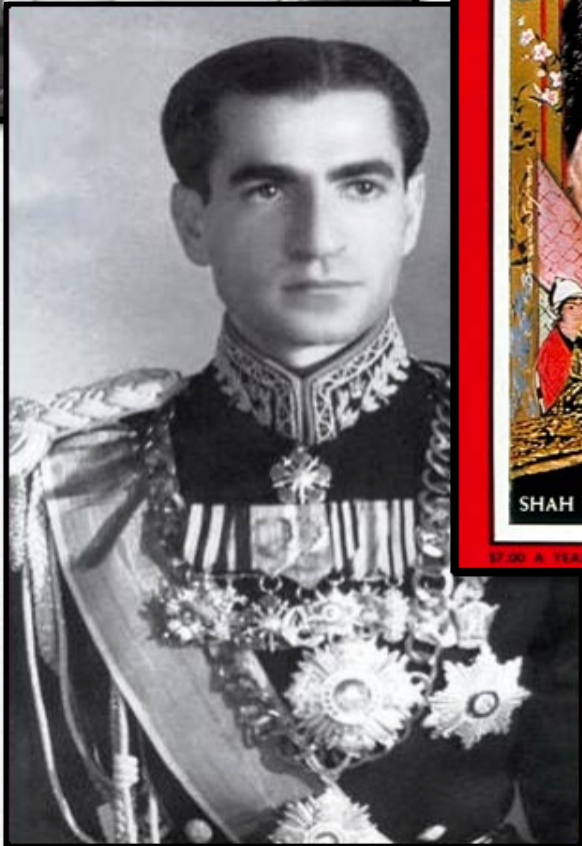
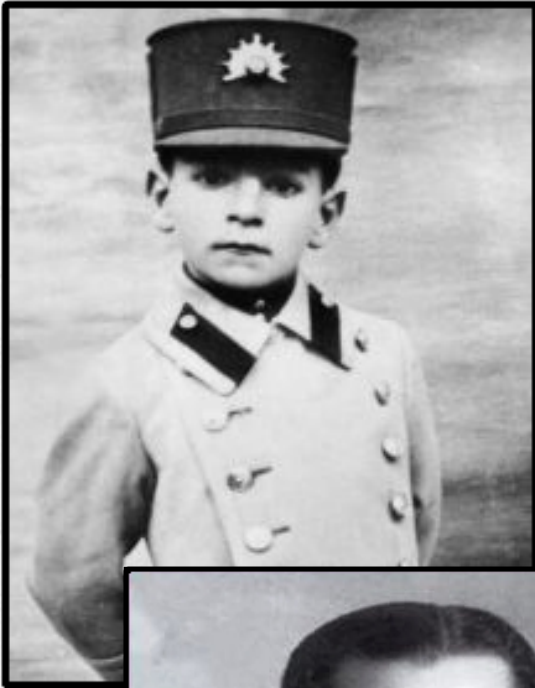
Основні політичні заходи

- ❧ ліквідація багатопартійної системи, встановлення авторитарного режиму;
- ❧ створення таємної політичної поліції САВАК (перешкоджання опозиційній діяльності);
- ❧ у зовнішній політиці – курс на співпрацю із Заходом (радикальна вестернізація);

1963 р. – реформи з модернізації країни – «біла революція»:

- ❧ аграрна реформа – підриг поміщицького землеволодіння, передача землі селянам;
- ❧ індустріалізація країни – розбудова металургійної, важкої, авто- та авіапромисловості;
- ❧ соціальна орієнтація реформ – введення безкоштовної освіти, побудова шкіл і лікарень, невисокі ціни на продукти харчування, створення нових робочих місць,

Передумови революції

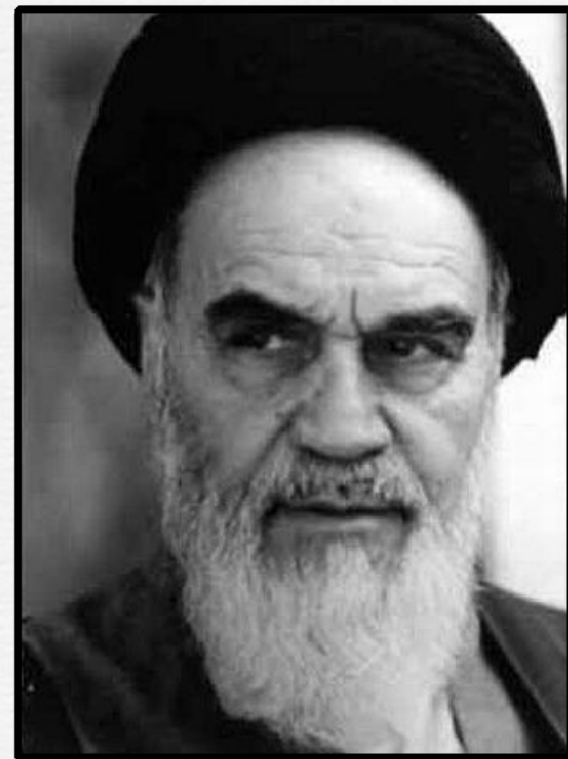
Політика, яку проводив Мохаммед Реза Пехлеві призвела до невдоволення певних верств населення, передусім, релігійного населення, настрої якого виражав священик Рухолла Хомейні.

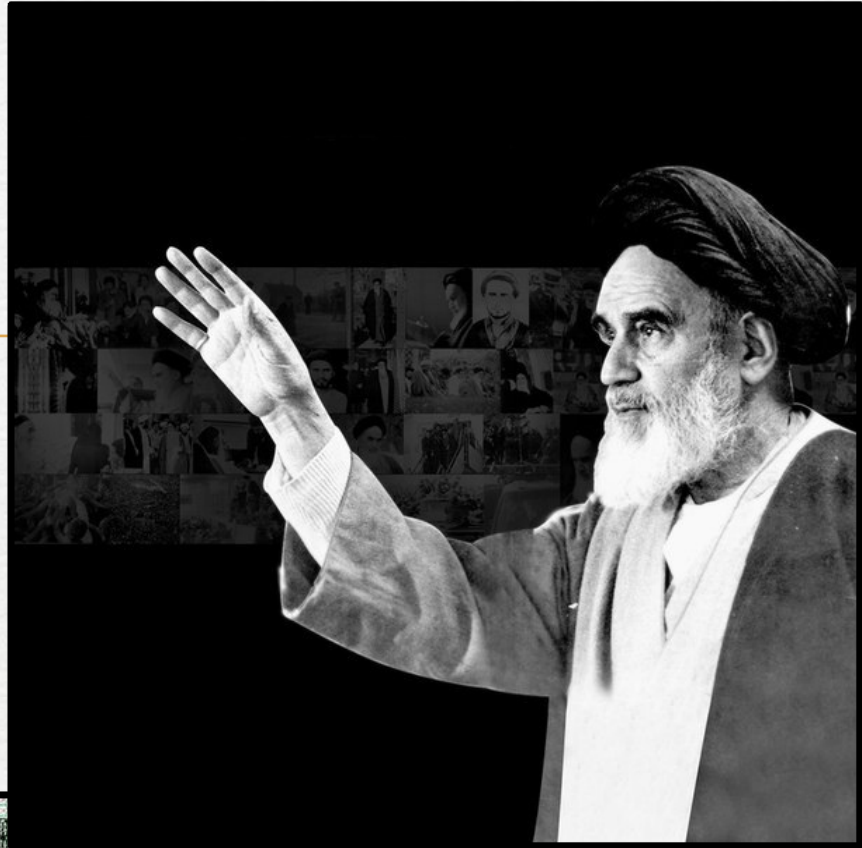
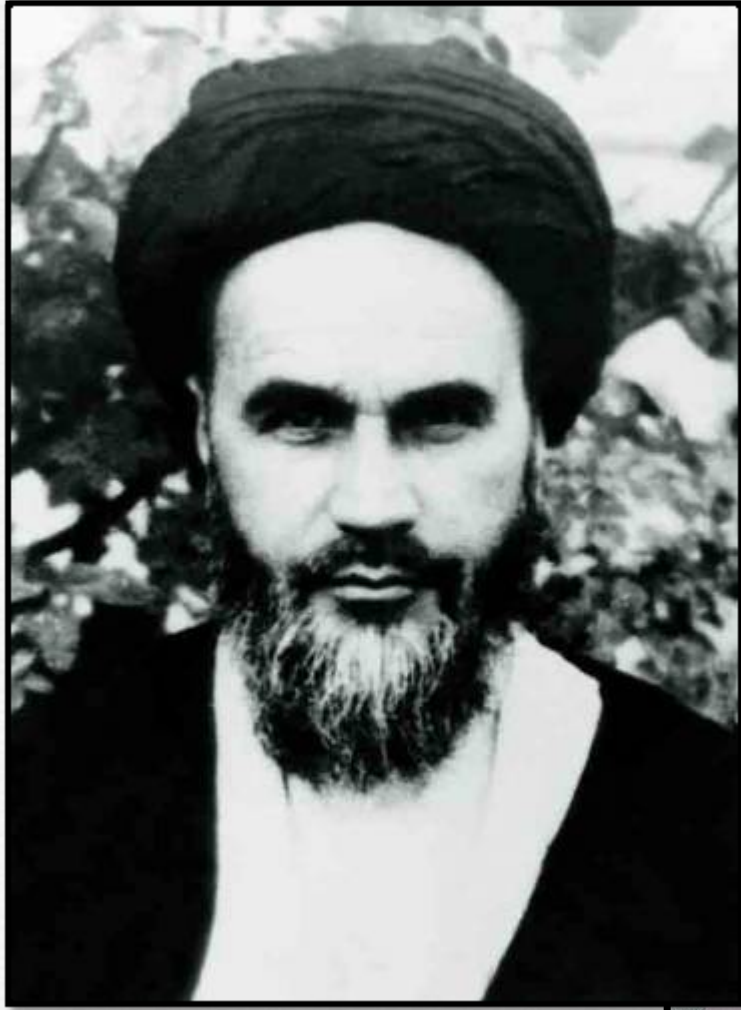
Біографічна довідка

Рухолла Мусаві Хомейні (1902 – 1989 рр.) – іранський політичний діяч, великий аятолла.

- ❧ 1902 р. – народився у сім'ї священнослужителя-шиїта ;
- ❧ 1917-27 рр. – навчання у релігійних школах;
- ❧ кінець 50-х рр. – отримання звання аятолла ;
- ❧ 14 лютого 1979 р. – верховний керівник Ірану;
- ❧ 3 червня 1989 р. – помер у передмісті Тегерану.

Обстановка напередодні революції

+

«Нефтяний бум» – великі обсяги споживання іранської нафти західними країнами, надходження до державного бюджету

Включення Ірану у боротьбу за перебудову економічних відносин з промислово розвиненими країнами Заходу.

-

Пішнє святкування 2500-річчя персидської монархії на фоні сильної засухи та загрози голоду (1971 р.)

Антидемократизм іранської верхівки

Проведення реформ форсованими темпами

Протиріччя між особистими політичними амбіціями шаха і об'єктивними обставинами подальшого розвитку країни

Соціально-економічна сфера: збільшення соціальної нерівності, погіршення матеріального становища трудящихся.

Народження опозиції

1977 р. – під тиском американського президента Дж. Картера послабив репресії проти критиків його режиму, звільнив декілька сотень політичних их величезна помилка!

Групи політичної опозиції

Конституціоналіс ти

Національний фронт Ірану
- за створення конституційної монархії з демократичними парламентськими виборами

Марксисти

Партія народних мас Ірану
- за силову зміну влади і фізичне усунення шаха

Ісламісти

Рух за вільний Іран
- за зміну влади без крові, у рамках закону

Початок революції

Перші акції непокори:

❧ Січень 1978 р. – демонстрація студентів у м. Кумі проти наклепу в статті про Хомейні.

розстріл демонстрації поліцією (від 2 до 70 вбитих)

❧ 18 лютого 1978 р. – бунт у Тебрізі.

придушення поліцією, людські жертви

❧ 29 березня, 10 травня 1978 р. – виникнення невдоволень по всіх великих містах.

придушення поліцією, людські жертви

❧ Листопад 1978 р. – масові бунти по всій країні
остаточний підриг економіки Ірану

❧ 2 листопада 1978 р. – Тегеран, 2-мільйонна демонстрація з вимогою змістити шаха.

Характер революції

- ❧ За рушійними силами та методами боротьби: народна
- ❧ За основною спрямованістю: антимонархічна і гостро антиамериканська
- ❧ За соціальною суттю: буржуазна (з певними антикапіталістичними тенденціями)
- ❧ За керівною роллю духовенства та ідеологією: ісламська

Наслідки повстань

Заходи Мохаммеда Реза Пехлеві:

- ❧ Червень 1978 р. – введення ряду демократичних прав і свобод, зокрема права на створення партій, що діятимуть «у рамках закону»
- ❧ Вересень 1978 р. – введення військового положення внаслідок пожежі в кінотеатрі в Абадані (загинуло близько 500 чол.)
заборона будь-яких демонстрацій
- ❧ 16 січня 1979 р. – втеча з Ірану за наполяганням прем'єр-міністра Шапура Бахтіяра

Заходи Шапура Бахтіяра:

- ❧ Розпуск таємної поліції САВАК
- ❧ Звільнення політичних в'язнів
- ❧ Наказ армійському начальству не перешкоджати демонстрантам
- ❧ Обіцянка проведення чесних виборів

Повернення Хомейні

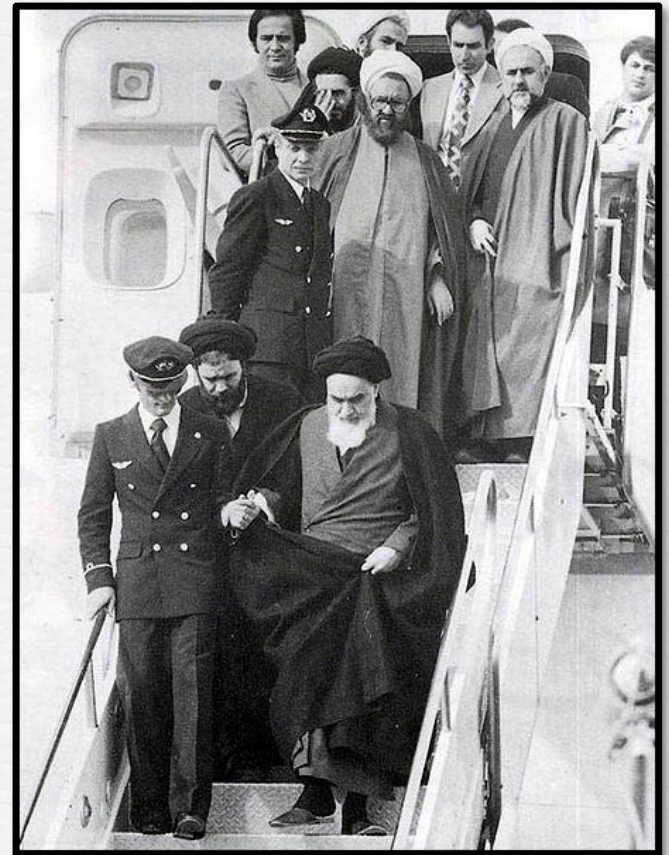

- ❧ 1 лютого 1979 р. – повернення аятоли Хомейні з 15-річного заслання
- ❧ 10-11 лютого 1979 р. – масштабне збройне повстання

павалення шахського режиму, перехід влади до рук Хомейні

Перші кроки змін:

- ❧ Усунення з посади прем'єр-міністра Шапура Бахтіяра і призначення Мехді Базаргана
- ❧ Проведення референдуму
1 квітня 1979 р. – проголошення Ісламської республіки Іран
- ❧ Грудень 1979 р. – прийняття нової

**Шах пішов, Імам
прийшов!**

Устрій нової республіки

Економі- ка

- Створення нових секторів: державна, кооперативна та приватна власність;
- Продовження існування капіталістичного ринку, активний розвиток лише у сферах, необхідних країні: реалізація іранської нафти, закупівля зброї.

Ідеологія

- Ліквідація втручання і впливу західних держав;
- Відкидання капіталізму і комунізму, розвиток за власним, «ісламським» шляхом;
- Посилення позицій шіїтського духовництва у політичній структурі країни.

Зовнішня політика

- Активна пропаганда ісламської революції, ідей аятолли Хомейні з приводу ісламського способу життя та критика капіталізму і комунізму.

Культурна революція

Цілі:

- ❧ Ісламізація всіх сфер духовного життя та побуту суспільства на всіх рівнях;
- ❧ Запровадження ісламської «масової культури»
- ❧ Прагнення до панування у світі ісламського способу життя

Культурна революція

Шляхи реалізації:

- ❧ Тотальна реорганізація системи вищої освіти задля усунення сил, що можуть протистояти ісламському режиму
- ❧ Створення штабу «культурної революції» з власними бойовими силами, які готові у будь-який момент подавити заворушення
- ❧ Створення «Творчого джихаду», який виконував бойові, пропагандистські та економічні функції по всій країні
- ❧ Широкомасштабні утиски лібералів та лівих сил
- ❧ Заміна «обожнювачів Заходу» на «стовідсоткових мусульман» у ЗМІ
- ❧ Реорганізація навчання у школах: висування на перше місце навчанню ісламу та військовій справі
- ❧ Запровадження культу Хомейні
- ❧ Посилення контролю над виконанням жінками усіх приписів шаріату
- ❧ Посилення ролі мечетей як головних політичних та пропагандистських центрів
- ❧ Запровадження політичних репресій: засудження, страти, переслідування

Культурна революція

Наслідки:

- ❧ Ісламізація усіх сфер життя
- ❧ Відродження ісламської єдності
- ❧ Деградація системи «державо-нація», на якій базується міжнародне право

